

Tartuntataudit

- * Normaalifloora

- * Taudinaiheuttajat eli mikrobit eli patogeenit

- * Virukset (esim. flunssa, influenssa, herpes, kondylooma, HIV)
- * Bakteerit (esim. karies, jäykkäkouristus, tuberkuloosi, klamydia)
- * Sienet (esim. hiivasienet)
- * Loiset (esim. malaria)
- * Prionit (rakenteeltaan muuttuneet proteiinit)

- * Tartuntatapa

- * Pisaratartunta, kosketustartunta, limakalvokontakti
- * Veren välityksellä
- * Ulosteiden välityksellä
- * Zoonoosit tai vektoritartunnat
- * Ruoan tai veden välityksellä

* **Seuraukset**

* **Immuunivaste valkosolujen avulla**

- * Synnynnäinen immuniteetti

- * Hankittu immuniteetti (ajan myötä kehittyvä, mm. sairaudet, rokotukset)

* **Tulehdus, myös latentti**

* **Sairastumisen riski**

- * Infektioherkkyys (yleinen terveydentila, ravitsemus, stressin määrä, perimä, ikä)

- * Elämäntavat (liikunta, ravinto, tupakointi, uni)

- * Matkailu

- * Työ (esim. ihmis- ja eläinkontaktien määrä)

- * Miten torjua?

- * Rokotukset (laumaimmunitaetti)
- * Hygienia
- * Antibiootit
- * Probiootit

- * Globaali tilanne

- * Kehitysmaat / Teollisuusmaat
- * Tropiikki / kylmät seudut
- * Endemia / Epidemia / Pandemia

Miksi tartuntataudit leviävät edelleen?

* Väestörakenteessa tapahtuneet muutokset

- * Vanhusten vastustuskyky heikompi
- * Maahanmuutto lisääntynyt

* Asutuksessa tapahtuneet muutokset

- * Ihmiset asuvat entistä tiheämmin (väestönkasvu, kaupungistuminen)
- * Slummien ja pakolaisleirien huonot olot (köyhyys, epätasa-arvo, sodat, konfliktit)

* Elintapojen muutokset

- * Matkailu on yleisempää kuin ennen
- * Suojaamaton seksi ja ruiskuhuumeiden käyttö lisääntynyt

* Terveysthuollossa tapahtuneet muutokset

- * Monissa maissa tartuntatautien ehkäisyyn suunnattuja varoja
- * Antibioottien liiallinen ja varomaton käyttö

* Ilmastonmuutos

- * Vektoritartunnat lisääntyvät, esim. punkit ja malaria laajenevat ilmaston lämmetessä pohjoisemmaksi
- * Ilmastonmuutos lisää tulvia => tulvavedet aiheuttavat juomaveden saastumista (esim. kaivojen likaantuminen) => saastunut vesi kasvattaa koleran ja muiden ripulitautien riskiä

Tartuntataudit edelleen uhka terveydelle

- * Tauteja runsaasti: uudet (sars, ebola) ja vanhat (malaria, polio, tuberkuloosi, kolera)
- * Virheellinen turvallisuudentunne vähentänyt terveydenhuoltoon suunnattuja varoja
- * Resistentit antibioottikannat
- * Väestön kasvu ja kaupungistuminen
- * Konfliktit synnyttävät pakolaisleirejä
- * Ihmisten liikkuvuus on lisääntynyt
- * Tartuntatauti monesti pitkäänkin oireeton
- * Ilmastonmuutos lisää taudin kasvualuetta, esim. pintavesien lämpeneminen, hyönteisten levittäytyminen = malariatartunnat
- * Lämpö suosii tuholaishyönteisiä => sadot pienempiä => aliravittu alttiimpi tartunnoille

Tartuntataudit mediassa

- a. Mitkä tekijät vaikuttavat siihen, kuinka paljon huomiota / palstatilaa eri tartuntataudit saavat tiedotusvälineissä?
- b. Mitä hyviä / huonoja seurauksia eri tartuntatautien näytävästä uutisoinnista voi olla?

Mitkä tekijät vaikuttavat siihen, kuinka paljon huomiota / palstatilaa eri tartuntataudit saavat tiedotusvälineissä?

- * Uudet, tuntemattomat taudit vs. vanhat ja tutut
- * Leviävyys (pandemia)
- * Sukupuolitaudit tautiryhmistä kiinnostavimpia
- * Näyttävät ja erikoiset oireet
- * Teollisuusmaiden tauti vs. kehitysmaiden tauti
- * Kuuluisien ihmisten sairastuminen

Tartuntataudit mediassa

Näyttävän uutisoinnin hyvät ja huonot puolet?

- * Hyvät puolet
 - * Tietoisuus lisääntyy
 - * Riskikäyttäytyminen saattaa vähentyä
 - * Matkailijoiden rokotesuoja
 - * Hygieniaa arvostetaan
- * Huonot puolet
 - * Lisää aiheettomia pelkoja
 - * Liiallinen hygienia haitallista
 - * Terveystieteiden kuormittuvuus
 - * Ennakkoluuloja ja syrjintää esim. tiettyjä ihmisryhmiä kohtaan

HARJOITUS:

- * Mitkä tekijät selittävät tartuntatautien riskin lisääntymistä luonnonkatastrofien yhteydessä?
- * Millaiset toimenpiteet ovat tärkeitä tartuntatautien leviämisen ehkäisemiseksi?

HARJOITUS

- * Tartuntatautien riskin lisääntyminen liittyy vesihuollon peittämiseen, ravinnon pilaantumiseen sekä yleisen hygienian heikentymiseen
- * Mikrobin saastuttaman juomaveden mukana taudit leviävät nopeasti sairastuttaen suuria joukkoja kerralla
- * Ravinnon kylmäsäilytyksen ja kuljetuksen vaikeutumisen myötä pilaantuva ruoka aiheuttaa tautien leviämistä.
- * Kuumissa ilmanaloissa vaikutukset moninkertaistuvat
- * Katastrofialueilla ihmiset joutuvat asumaan ahtaissa ja alkeellisissa asumuksissa leireillä, joissa huonot hygieniolot lisäävät tartuntatautien leviämistä.
- * Loukkaantuneiden hoitaminen voi olla vaikeaa, ja alentunut vastustuskyky edistää tartuntatautien leviämistä.
- * Keskeisiä toimenpiteitä tartuntatautien ehkäisemiseksi ovat vesi-, jäte- ja ruoka- huollon turvaaminen, loukkaantuneiden hoidon ja lääkityksen järjestäminen, asumisen turvaaminen sekä yleisestä hygieniasta huolehtiminen.

HARJOITUS 2:

- * Esittele keskeisiä keinoja, joiden avulla yksilöt voivat torjua tartuntatauteja.